

Andrzej Wiśniewski

"Rozliczenia pieniężne jednostek gospodarki uspołecznionej", M. Gersdorff, T. Michałowski, Warszawa 1961 : [recenzja]

Palestra 5/7(43), 68-69

1961

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

M. Gersdorf, T. Michałowski: *Rozliczenia pieniężne jednostek gospodarki uspołecznionej*. Wyd. Prawn. Warszawa 1961, s. 222

Przepisy o rozliczeniach pieniężnych jednostek gospodarki uspołecznionej rzadko są omawiane w literaturze prawniczej, mimo (a może właśnie dlatego) że dotyczą ważnego i trudnego zagadnienia wykonania zobowiązań pieniężnych przez te jednostki. Z uznaniem więc należy przyjąć ukazanie się wyczerpującego, obszernego opracowania poświęconego tej problematyce, napisanego przez autorów, którzy wydali już przedtem zbliżoną tematycznie (ale obecnie wskutek zmian ustawodawczych w przeważającej części już zdezaktualizowaną) książkę¹.

Omawiana książka ma w zasadzie charakter opracowania monograficznego, jednakże zastosowany przez autorów podział i ujęcie zagadnień powoduje, że z powodzeniem może ona spełniać rolę komentarza do przepisów o rozliczeniach, tym bardziej że w drugiej części książki, zawierającej wybór przepisów prawnych, zamieszczono ustawę z 1 lipca 1958 r. o rozliczeniach pieniężnych jednostek gospodarki uspołecznionej, wydane na jej podstawie rozporządzenia wykonawcze oraz wiążące się z zagadnieniem rozliczeń zarządzenia naczelnych organów.

Pierwsza część książki składa się z sześciu rozdziałów, z których pięć napisane jest w całości przez M. Gersdorfa, a jeden rozdział (III) w dużej części przez T. Michałowskiego.

Rozdział I pt. „Rozwój systemu rozliczeń pieniężnych w Polsce Ludowej” poświęcony jest omówieniu roli rozliczeń pieniężnych w gospodarce socjalistycznej oraz krótkiej charakterystyce zasad obrotu pieniężnego w Polsce w latach 1945—1948, systemu rozliczeń pieniężnych w latach 1949—1954 i 1955 — 1957 oraz reformy systemu rozliczeń pieniężnych w 1958 r., kiedy to wprowadzono system obecnie obowiązujący.

Rozdział II książki poświęcony jest analizie ogólnych zasad rozliczeń pieniężnych. Omawiając zakres obowiązywania ustawy o rozliczeniach pieniężnych, autor stwierdza, że podmiotowy zakres ustawy obejmuje zarówno jednostki gospodarki uspołecznionej, jak i wszystkie inne osoby prawne i fizyczne, znajdujące się w pieniężnych stosunkach rozliczenio-

¹ M. Gersdorf, T. Michałowski: *Zasady prawne rozliczeń za dostawy, usługi i roboty*. Wyd. Prawn. Warszawa 1957.

wych z jednostkami gospodarki uspołecznionej. Przedmiotowo ustawa dotyczy rozliczeń pieniężnych z wszelkich tytułów, a w szczególności z tytułu dostaw, robót i usług. Stwierdzenie to dotyczy całości przepisów ustawy z wyjątkiem tych, które specjalnie ustalają węższe ramy ich stosowania.

Rozdział III książki dotyczy rozliczeń za dostawy, roboty i usługi między jednostkami gospodarki uspołecznionej.

W rozdziale IV omówiono rozliczenia za roboty budowlano-montażowe. Potrzeba odrębnego ich omówienia powstała w związku z tym, że ustawa o rozliczeniach pieniężnych i wydane na jej podstawie rozporządzenia nie wyczerpują wszystkich zasad prawnych, które przy tych rozliczeniach obowiązują, a które wynikają ze szczególnych przepisów uwzględniających swoiste cechy wykonawstwa budowlano-inwestycyjnego.

Rozdział V dotyczy kontroli bankowej rozliczeń pieniężnych jednostek gospodarki uspołecznionej z jednostkami gospodarki nie uspołecznionej. W rozdziale tym przedstawione są podstawowe zasady i tryb zawierania umów przez jednostki gospodarki państwowej z jednostkami gospodarki nie uspołecznionej, zakres kontroli bankowej dyspozycji pieniężnych jednostek gospodarki uspołecznionej na rzecz jednostek gospodarki nie uspołecznionej oraz skutki cywilnoprawne naruszenia przepisów o dostawach, robotach i usługach na rzecz jednostek państwowych.

Ostatni VI rozdział książki pt. „Rachunek bankowy” omawia na wstępie zagadnienie rachunku bankowego jako instytucji prawa finansowego i cywilnego. W dalszych paragrafach tego rozdziału przedstawione są ogólne zasady prowadzenia rachunków bankowych i charakterystyka umowy o rachunek bankowy. Omówiona jest także rola banku jako strony umowy i jako organu finansowego państwa oraz znaczenie umowy o rachunek bankowy jako instytucji przyszłego Kodeksu cywilnego.

*

Leon Schaff: *Zakres i formy postępowania przygotowawczego*. PWN. Warszawa 1961, s. 218.

Postępowanie przygotowawcze obejmuje swym zakresem, zgodnie z obowiązującymi przepisami, postępowanie karne od chwili jego wszczęcia do chwili sporządzenia aktu oskarżenia i przekazania go do sądu. Postępowanie to wszczyna się postanowieniem o wszczęciu dochodzenia lub śledztwa, gdy zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa. W związku z wszczęciem i prowadzeniem postępowania przygoto-